

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 145/13
Luksemburg, 7 listopada 2013 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-199/12, C-200/12, C-201/12
X, Y, Z / Minister voor Immigratie en Asiel

Ubiegające się o azyl osoby homoseksualne mogą stanowić szczególną grupę społeczną narażoną na prześladowanie ze względu na orientację seksualną

W tym kontekście istnienie w kraju pochodzenia kary pozbawienia wolności, która penalizuje zachowania homoseksualne, może samodzielnie stanowić akt prześladowania, pod warunkiem że jest ona faktycznie stosowana

Zgodnie z europejską dyrektywą¹, która nawiązuje do postanowień konwencji genewskiej², obywatel państwa trzeciego, który posiadając uzasadnioną obawę bycia prześladowanym z powodów rasowych, religijnych, narodowościowych, przekonań politycznych lub członkostwa w określonej „grupie społecznej”, znajduje się poza państwem, którego jest obywatelem, i jest niezdolny do wykorzystania bądź, ze względu na taką obawę, nie chce wykorzystać ochrony takiego państwa, może ubiegać się o status uchodźcy. W tym kontekście akty prześladowania muszą być wystarczająco poważne ze względu na swoją istotę lub powtarzalność, żeby stwarzać poważne naruszenie podstawowych praw człowieka.

X, Y i Z są obywatelami, odpowiednio, Sierra Leone, Ugandy i Senegalu. Ubiegają się oni o status uchodźcy w Niderlandach, twierdząc, że posiadają uzasadnione obawy przed prześladowaniem w państwie pochodzenia ze względu na swoją orientację seksualną. We wszystkich trzech wymienionych państwach akty seksualne stanowią bowiem przestępstwo i mogą prowadzić do nałożenia surowych sankcji, począwszy od wysokich grzywn, a kończąc w niektórych wypadkach na karze dożywotniego pozbawienia wolności.

Niderlandzki Raad van State (Rada Stanu, Niderlandy), który rozpatruje sprawy w ostatniej instancji, wniósł do Trybunału Sprawiedliwości o dokonanie oceny wniosków o przyznanie statusu uchodźcy na podstawie przepisów dyrektywy. Sąd krajowy zwrócił się do Trybunału z pytaniem, czy można uznać, że obywatele państw trzecich będący homoseksualistami tworzą „określoną grupę społeczną” w rozumieniu dyrektywy. Następnie dąży on do ustalenia, w jaki sposób organy krajowe powinny dokonywać oceny, co stanowi w tym kontekście akt prześladowania odnośnie do aktów homoseksualnych, a także, czy penalizacja tych aktów w państwie pochodzenia wnioskodawcy, mogąc wiązać się z możliwością pozbawienia wolności, oznacza prześladowanie.

W wydanym dzisiaj wyroku Trybunał uznał przede wszystkim, że jest bezsporne, iż orientacja seksualna stanowi cechę tak ważną dla tożsamości danej osoby, że osoby tej nie można zmuszać do odstąpienia od owej cechy. W tym względzie Trybunał stwierdził, że istnienie przepisów karnych, które dotyczą specyficznie osób o orientacji homoseksualnej, pozwala na przyjęcie, iż osoby te tworzą odrębną grupę, która jest postrzegana przez otaczające ją społeczeństwo jako odmienna.

¹ Dyrektywa Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony, oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12).

² Konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r., Recueil des traités des Nations unies, tom 189, s. 150, nr 2545 (1954), która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. Konwencja ta została uzupełniona i zmieniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców sporządzonym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r.

Jednakże, aby naruszenie praw podstawowych stanowiło prześladowanie w rozumieniu konwencji genewskiej, musi ono charakteryzować się określonym poziomem powagi. A zatem nie każde naruszenie praw podstawowych ubiegającej się o azyl osoby o orientacji homoseksualnej osiągnie ten poziom powagi. W tym kontekście samo istnienie przepisów penalizujących zachowania homoseksualne nie może zostać uznane za oddziaływanie na tyle poważne, by dojść do wniosku, że stanowi ono prześladowanie w rozumieniu dyrektywy. Natomiast kara pozbawienia wolności, która penalizuje zachowania homoseksualne, może samodzielnie stanowić akt prześladowania, pod warunkiem że jest faktycznie stosowana.

W tych okolicznościach, jeżeli osoba ubiegająca się o azyl powoła się na istnienie w państwie jej pochodzenia przepisów penalizujących zachowania homoseksualne, organy krajowe mają obowiązek rozważenia wszystkich istotnych danych odnoszących się do państwa pochodzenia, w tym również jego ustaw i rozporządzeń oraz sposobów, w jaki są one wykonywane. W ramach tego badania do wspomnianych organów należy ustalenie, czy w państwie pochodzenia wnioskodawcy kara pozbawienia wolności jest faktycznie stosowana w praktyce.

Co się tyczy pytania, czy nie można zasadnie oczekiwać, że w celu uniknięcia prześladowań osoba ubiegająca się o azyl będzie w państwie pochodzenia ukrywać swój homoseksualizm lub będzie zachowywać powściągliwość w wyrażaniu tej orientacji seksualnej, Trybunał odpowiedział na nie przecząco. Uznał on, że wymaganie od członków grupy społecznej, których łączy ta sama orientacja seksualna, iż będą ukrywać tę orientację, stoi w sprzeczności z samym uznaniem jej za cechę tak ważną dla tożsamości danej osoby, że osoby tej nie można zmuszać do odstąpienia od owej cechy. Zdaniem Trybunału niedopuszczalne jest zatem oczekiwanie, że w celu uniknięcia prześladowań osoba ubiegająca się o azyl będzie ukrywała swój homoseksualizm w państwie swojego pochodzenia.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku znajduje się na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106